

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана інженерно-енергетичного
факультету

Каріне ГОРБУНОВА
« 23 » 07 2022 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Перший проректор

Дмитро БАБЕНКО

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА

для здобувачів початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти
2 року денної форми навчання
на 2022-2023 навчальний рік

Галузь знань: **20 Аграрні науки та продовольство**
Освітня спеціальність: **208 Агроінженерія**
Освітній ступінь – **Молодший бакалавр**
Мова викладання - **українська**

Миколаїв
2022

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми «Агроінженерія» Початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю за спеціальністю 208 «Агроінженерія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство», затвердженої Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 29.03.2022 р. (протокол №8).

Розробник програми: канд. юр. наук, доцент Людмила ПРОГОНЮК

Програма розглянута на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки, МНАУ

протокол № 11 від 26.05.2022 року.

Завідувач кафедри д-р.екон.наук, професор Альона КЛЮЧНИК

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту МНАУ протокол № 11 від 16.06.2022 року.

Голова науково-методичної комісії,
канд. екон. наук, старший викладач кафедри
економіки підприємств

Ганна ТАБАЦКОВА

© МНАУ, 2022 рік

© МНАУ, 2023 рік

1. Анотація до дисципліни

Розбудова правової держави та створення громадянського суспільства можливі лише за умови наявності високого рівня соціальної правосвідомості та правової культури населення. У зв'язку з цим вирішального значення набуває правове виховання. Важливою частиною правової освіти є надання базових знань про державу, її походження, форми та типи, функції, правову систему та систему законодавства, введення в теорію правової держави та громадянського суспільства, основні положення конституційного, цивільного, сімейного, трудового, кримінального та інших галузей права.

Annotation to the discipline

The Constitution of Ukraine turned the politician of the state to the course of construction of the legal social democratic state. One of major tasks in this process is forming high level of social sense of justice and legal culture of population. Consequently the decision value is acquired by legal education. Important part of which there is sure base knowledge about the state, its origins, forms and kinds, functions, forming of the legal system and system of laws, introductions to the theory of the legal state and civil society, learning the main states of the government, civil, criminal and others branches of law.

2.Опис навчальної дисципліни

Галузь знань – 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Ступінь вищої освіти - Молодший бакалавр

Обов'язкова компонента

Семестр II

Кількість кредитів ECTS 3,0

Кількість модулів 1

Кількість змістових модулів 3

Загальна кількість годин - 90

Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин та кредитів:

Лекції 14 / 0,5 кредит ECTS

Практичні заняття 16/ 0,5 кредит ECTS

Самостійна робота 60 / 2 кредити ECTS

Форма підсумкова контрольного заходу - екзамен

Короткий опис:

Мовна підготовка - українська

Форми навчання - денна

Методи навчання – словесні та практичні методи.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, технології Jitsi, вбудовані в курс на платформі Moodle, Zoom та інші.

Передбачені неформальні освітні заходи.

1. Участь у вебінарах, семінарах та круглих столах з правової тематики.
2. Участь у відкритих лекціях за участю стейкхолдерів.
3. Участь у правових заходах.

Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма,

запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Здобувачі вищої освіти у ході життєвого досвіду мають застосовувати здобуті знання, наприклад, вирішувати практичні питання шляхом використання набутих знань. І навпаки, здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес, зокрема щодо захисту своїх прав.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використання наступних засобів:

1. Система Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2908>) – лекційний матеріал, практичні завдання, завдання для самостійної роботи);
2. Платформа онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
3. Електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/simple-search?query=%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%83%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0>);
4. Аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;
5. Спілкування через електронну пошту (progluda@i.ua) та телефонний зв'язок;
6. Залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;
7. Індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;
7. Можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. До кожної теми наведено ключові слова англійською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом ректора). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Проблемно-орієнтоване навчання, студентоцентроване навчання, змішане навчання в системі Moodle

університету, самонавчання, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, практичних занять із використанням ситуаційних завдань, кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають професійні навички та soft-skills. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем, e-learning за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова робота над інноваційними проектами.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування системи знань з теорії та історії держави та права, галузевих юридичних наук.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання наступних завдань:

- вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку і функціонування держави і права;
- засвоєння основних понять юридичної науки;
- формування розуміння нормативно-правового акту та системи нормативних актів;
- створити систему правових цінностей, уявлень, переконань та навичок правомірної поведінки;
- збагатити теоретичні уявлення про поняття та категорії, які використовує правова наука;
- навчити правильного використанню правових норм при виконанні відповідних ролей у суспільстві.

Предметом дисципліни виступають загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права, система основних понять юриспруденції, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасні політико-правові доктрини тощо.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність :

Здатність розв'язувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі, або у процесі навчання, що передбачає

застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов агропромислового виробництва.

Загальні компетентності :

ЗК3. Здатність до використання, аналізу та оброблення інформаційних та комунікативних технологій.

ЗК4. Уміння обґрунтовувати та застосовувати сучасні знання у практичній діяльності.

ЗК5. Здатність працювати як самостійно так і в команді.

ЗК7. Здатність учитися, бути наполегливим в досягненні мети.

Фахові компетентності спеціальності:

ФК10. Здатність збирати, обробляти та аналізувати інформацію, що публікується у ЗМІ, інтернет-порталах з використанням сучасних інформаційних технологій та програмних продуктів, підбирати та ефективно використовувати сучасне програмне забезпечення в агропромисловому виробництві.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Розуміти і реалізувати свої права та обов'язки, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

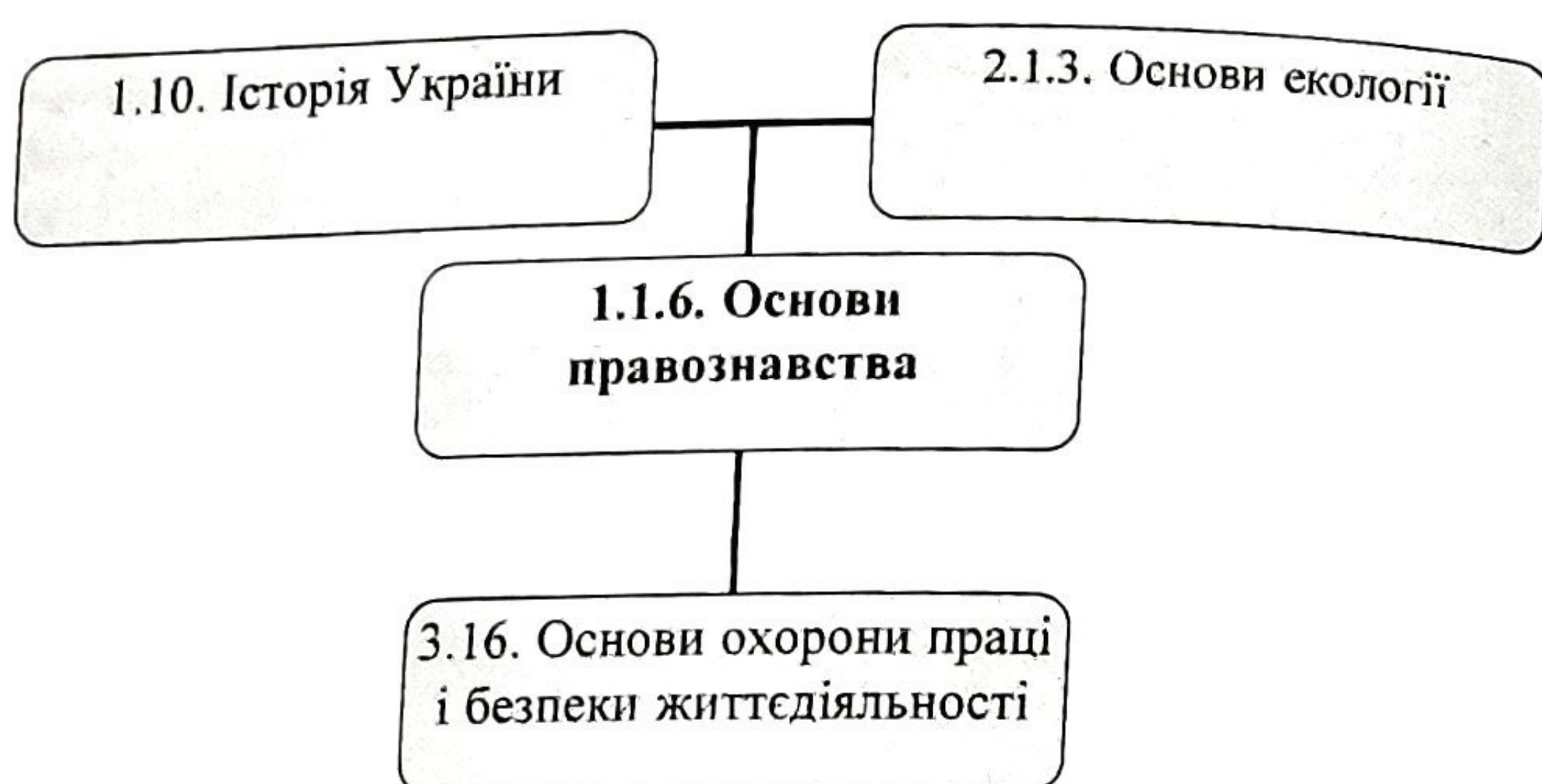
ПРН5. Застосовувати інформаційні системи і комп'ютерні технології для ефективного спілкування на професійному рівні.

ПРН17. Вміння системно осмислювати та застосовувати творчі здібності при моніторингу інформації в різних науково-прикладних джерелах для розв'язання задач у агропромисловому виробництві

4. Передумови для вивчення дисципліни - Здобувачі вищої освіти вже мають володіти базовими знаннями та компетентностями з окремих дисциплін циклу загальної підготовки, які заплановані до вивчення освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів вищої освіти «Агроінженерія» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 208 «Агроінженерія».

До переліку дисциплін, які мають бути вивчені раніше, належать: історія України та основи екології.

5. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

№	Змістовий модуль назва	№	Теми назва	Обсяги годин			
				ЛЗ	ПЗ	СР	Разом
1	Загальна теорія держави і права	1	Поняття держави і права	2	2	8	12
		2	Основи конституційного права України	2	2	8	12
Всього за змістовий модуль 1				4	4	16	24
2	Окремі галузі права України	3	Основні поняття цивільного права.	2	4	12	18
		4	Спадкове право.	2	2	8	12
		5	Основи трудового права	2	2	8	12
		6	Основи сімейного права.	2	2	8	12
		7	Кримінальне право.	2	2	8	12
Всього за змістовий модуль 2				10	12	44	66
Всього годин по навчальній дисципліні				14	16	60	90

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Види занять	Загальна кількість годин/ кредитів	%
Лекції	14/0,5	16
Практичні	16/0,5	17
Самостійна робота	60/2,0	67
Разом по курсу	90/3,0	100

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістовних модулів.

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1. Загальна теорія держави і права	24	1-4
Змістовий модуль 2. Окремі галузі права України	66	5-15
Всього	90	X

7.3 Перелік та короткий зміст лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Загальна теорія держави і права

Тема 1. Поняття держави і права (2 год.)

Теорії походження держави. Поняття держави та її ознаки. Місце апарату в механізмі держави. Характеристика внутрішніх і зовнішніх напрямків діяльності (функцій) держави. Поняття та види форми правління, форми державного устрою, форми державно-правового режиму (класифікація держав за їхньою формою). Поняття та функції права. Місце і роль права в системі соціальних норм. Структура права. Структура норми права. Характеристика джерел права як зовнішньої форми його виразу.

Ключові слова: право, держава, суверенітет, територія держави, народ, форма правління, форма державного устрою, форма державно-правового режиму, республіка, монархія, конфедерація, федерація, імперія.

Key words: law, state, sovereignty, territory of the state, people, form of government, form of state organization, form of state-legal regime, republic, monarchy, confederation, federation, empire.

Тема 2. Основи конституційного права України (2 год.)

Поняття конституційного права. Джерела конституційного права. Загальні засади конституційного ладу України. Конституційно – правовий статус людини і громадянина в Україні. Конституційно–правові основи організації і здійснення державної влади в Україні (Верховна Рада України, Президент України, виконавча влада в Україні.) Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.

Ключові слова: Закон, Конституція, референдум, укази, розпорядження, писана конституція, неписана конституція, фіктивна конституція, реальна конституція.

Key words: law, constitution, referendum, decrees, orders, written constitution, unwritten constitution, fictitious constitution, real constitution.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Окремі галузі права України

Тема 3. Основні поняття цивільного права (2 год.)

Поняття, принципи, функції і система цивільного права України. Загальна характеристика цивільного законодавства. Цивільний кодекс України. Цивільно-правові відносини. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин. Громадяни як суб'єкти цивільно правових відносин. Правоздатність та дієздатність громадян. Визнання громадянина безвісно відсутнім. Поняття юридичної особи. Цивільно - правові договори.

Ключові слова: цивільне право, фізична особа, юридична особа, громадяни, апатриди, біпатриди, правоздатність, дієздатність.

Key words: civil law, physical person, legal person, citizens, apatrides, bipatrides, law ability, legal capacity.

Тема 4. Спадкове право (2 год.)

Поняття спадкового права. Основні поняття спадкового права: спадщина, спадкоємець, спадкодавець. Особи, що не мають права спадкування. Спадкування за законом, черги спадкоємців за законом. Спадкування за заповітом, заповіт, вимоги до складання заповіту, принцип свободи заповіту, заповіт подружжя, секретний заповіт. Порядок прийняття спадщини, місце прийняття спадщини, час прийняття спадщини

Ключові слова: цивільне право, фізична особа, юридична особа, громадяни, апатриди, біпатриди, правоздатність, дієздатність.

Key words: civil law, physical person, legal person, citizens, apatrides, bipatrides, law ability, legal capacity.

Тема 5. Основи трудового права (2 год.)

Трудовий договір: поняття, сторони і зміст. Умови трудового договору. Випробувальний термін. Порядок прийняття на роботу. Права та обов'язки сторін. Контракт – особлива форма трудового договору. Документи, необхідні для укладання трудового договору. Види робочого часу. Види часу відпочинку. Види відпусток.

Ключові слова: колективний договір, трудовий договір, строк випробування, контракт, робочий час, час відпочинку, відпустка.

Key words: collective contract, employment contract, trial period, contract, working time, rest time, vacation.

Тема 6. Основи сімейного права (2 год.)

Сім'я за сімейним законодавством. Поняття шлюбу. Умови укладання шлюбу. Перепони для укладання шлюбу. Порядок укладання та припинення шлюбу. Розірвання шлюбу. Шлюбний договір. Немайнові та майнові правовідносини подружжя. Немайнові та майнові правовідносини батьків і дитини. Опіка та піклування. Усиновлення. Умови усиновлення. Тайна усиновлення.

Ключові слова: сімейне право, сім'я, шлюб, шлюбний вік, опіка, піклування, усиновлення, патронат

Key words: family law, family, marriage, marriage age, guardianship, care, adoption, patronage

Тема 7. Кримінальне право (2 год.)

Поняття і предмет кримінального права. Загальна характеристика нового Кримінального кодексу України. Поняття злочину та його ознаки. Види та склад злочину. Кримінальна відповідальність. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння. Поняття покарання та мета. Система і види кримінальних покарань. Поняття судимості. Необхідна оборона та крайня необхідність.

Ключові слова: злочин, суспільна небезпечність, протиправність, винність, караність, склад злочину, об'єкт злочину, суб'єкт злочину, покарання.

Key words: crime, social danger, wrongfulness, guiltiness, punishment, composition of crime, object of crime, subject of crime, punishment.

7.4 Перелік та план практичних занять

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Форма контролю
Модуль 1: Загальна теорія держави і права		
ПЗ №1. Поняття держави і права.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Робота над практичними завданнями 3 Аналіз ситуацій. 4 Тест №1 «Поняття держави і права»
ПЗ №2. Основи конституційного права України.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Тест №2 «Основи конституційного права України» 3 Аналіз ситуацій 4 Підсумкова (модульна) контрольна робота.
Модуль 2: Окремі галузі права України		
ПЗ №3. Основні поняття цивільного права.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Робота над практичними завданнями. 3 Аналіз ситуацій.
ПЗ №4. Основні поняття цивільного права. Поняття юридичної особи.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Робота над практичними завданнями. 3 Аналіз ситуацій. 4 Тест №3 «Основи поняття цивільного права»
ПЗ №5. Спадкове право.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Тест №4 «Спадкове право». 3 Аналіз ситуацій.
ПЗ №6. Основи трудового права.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Робота над практичними завданнями 3 Доповіді 4 Аналіз ситуацій. 4. Тест №5 «Трудове право»
ПЗ №7. Основи сімейного права.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Тест №6 «Основи сімейного права» 3 Аналіз ситуацій.
ПЗ №8. Кримінальне право.	2	1 Розгляд теоретичних питань. 2 Тест №7 «Кримінальне право». 3 Аналіз ситуацій. 4 Підсумкова (модульна) контрольна робота.
Разом по дисципліні	16	х

7.5 Темн, форма контролю та перевірки завдань, які внісені на самостійне обов'язкове опрацювання

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: Загальна теорія держави і права		
Тема 1. Поняття держави і права.	8	<p>1 Скласти схему класифікації держав за їх формою.</p> <p>2 Визначити основні теорії походження держави та дати їм стислу характеристику: В ліву колонку вписати назви теорій походження держави. В праву – стислу характеристику, яка має включати наступні відомості: автори (відомі прихильники) теорії, короткий зміст або основні положення, час виникнення.</p> <p>3 Назвати та охарактеризувати декілька сучасних монархій:</p> <p>В світі існує близько 200 держав, серед них всього 30 з монархічною формою правління. Їх кількість поступово зменшується на користь республіканської форми правління.</p> <p>Знайдіть інформацію про декілька існуючих держав, що є монархіями, та заповніть таблицю: ліва колонка – назва держави, права колонка – коротка характеристика монархії, що обов'язково включає в себе ім'я та титул монарха, порядок передачі влади, характеристику вищих органів влади, форму правління, політичний режим, форму державного устрою країни.</p> <p>4 Визначити поняття «Правова система (сім'я)». Вписати основні правові системи (сім'ї) світу, та дати їх характеристику. Користуючись навчальною та науковою літературою: А) дайте визначення поняттю «правова система (сім'я)»; Б) визначте основні правові системи світу та дайте їхню стислу характеристику (визначте характерні риси).</p>

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
Тема 2 .Основи конституційного права України.	8	<p>1.Скласти порівняльну таблицю «Конституція Пилипа Орлика та Конституція України 1996р.»</p> <p>2.Порівняйте Конституцію України з конституцією іншої держави.</p> <p>3.Визначте основні повноваження Конституційного Суду України.</p> <p>4.Заповніть таблицю «Система конституційних прав та обов'язків людини та громадянина»</p> <p>Розподіліть по групам права та обов'язки людини та громадянина, передбачені Розділом II Конституції України.</p> <p>У відповідну клітинку таблиці впишіть № статті Конституції та її короткий зміст.</p> <p>Наприклад, ст. 43 Конституції України визначає: «Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується...». Дане право особи має соціально-економічний характер. Отже у клітинку, що відповідає назві «Соціально-економічні права», необхідно вписати: «ст. 43 – право на працю».</p> <p>5.Визначте компетенцію органів місцевого самоврядування в Україні та заповніть таблицю.</p> <p>6.Визначте види виборчих систем. Дайте їхню стислу характеристику. Виділіть яка виборча система існує в Україні</p> <p>Вивчивши навчальну та наукову літературу, визначте види виборчих систем, які існують в країнах світу. Дайте стислу характеристику різних видів виборчих систем, визначивши їхні основні характерні риси. За допомогою маркеру або підкреслення виділіть вид виборчої системи в Україні.</p>
змістовий модуль 2: Окремі галузі права України		

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
Тема 3: Основи цивільного права	12	<p>1. Поясніть поняття «дрібний побутовий правочин».</p> <p>Користуючись нормативно-правовими актами, навчальною та науковою літературою дайте тлумачення поняттю «дрібний побутовий правочин». Дайте визначення та встановіть характерні риси даної категорії. З'ясуйте в чому полягають особливості даного явища. Визначте для чого законодавцем використовується дана категорія.</p> <p>2. Визначте підстави виникнення правовідносин</p> <p>Основною підставою виникнення правовідносин є юридичні факти (дії та події). ЦК України встановлює конкретний перелік юридичних фактів, які є підставами виникнення правовідносин.</p> <p>Визначте поняття «юридичний факт», з'ясуйте класифікацію юридичних фактів, запишіть перелік юридичних фактів, визначених ЦК України як підстави виникнення правовідносин.</p>
Тема 4: Основи спадкового права:	8	<p>1. Заповніть таблицю «Черги спадкування за законом»</p> <p>Відповідно до норм ЦК України впишіть у таблицю спадкоємців, що відповідають чергам спадкування.</p>
Тема 6: Основи трудового права.	8	<p>1.Написати заяву про надання відпустки.</p> <p>2.Встановити випадки та підстави повної матеріальної відповідальності працівника:</p> <p>Керуючись КЗпП та іншими чинними нормативно-правовими актами, визначити поняття та випадки повної матеріальної відповідальності працівника. Встановити коло осіб, що можуть нести повну матеріальну відповідальність на підприємстві. Записати підстави повної матеріальної відповідальності.</p> <p>3. Визначте види відпусток та їх тривалість:</p> <p>На підставі КЗпП та чинного законодавства України про працю визначити та записати види відпусток, що надаються працюючим особам, зазначивши терміни тривалості таких відпусток та відповідні норми закону.</p> <p>4.Скласти наказ про звільнення працівника через скорочення штату.</p>

Назва змістового модуля/тема	Обсяг годин	Завдання
Тема 7: Основи сімейного права.	8	1. Скласти позов про розірвання шлюбу, шлюбний контракт. 2. Визначити правові наслідки розірвання шлюбу та визнання шлюбу недійсним Розірвання шлюбу та визнання шлюбу недійсним – різні за правовим значенням, а відповідно й правовими наслідками юридичні факти. Користуючись законом, визначте правові наслідки припинення шлюбу шляхом розірвання та визнання шлюбу недійсним. 3. В нормах СК України знайти положення, що закріплюють взаємні права та обов'язки подружжя. Виписати їх в таблицю, розділивши на дві групи (майнові та немайнові) із зазначенням номерів статей СК України. У ЗМІ підібрати матеріал про факти порушення прав споживачів та їх захист
Тема 8 : Кримінальне право	8	Самостійно розібратись з термінами «крайня необхідність» та «необхідна оборона». Навести приклади.
Разом	60	

7.1. Перелік тем індивідуальних робіт.

1. Розірвання трудового договору за ініціативою власника.
2. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника.
3. Розірвання трудового договору за ініціативою третіх осіб.
4. Захист прав споживачів в Україні.
5. Адміністративне право України.
6. Право інтелектуальної власності.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Проаналізувати законодавчі акти згідно пропущеної теми	1	Створення презентаційних матеріалів	3
Захистити вирішене практичне завдання	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5
Вирішити тестові завдання з теми лекції у MOODLE	1	Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Переклад 5 слів з теми англійською мовою	1	Переклад 5-10 словосполучень англійською мовою	8
Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Заходи неформальної освіти (тренінги, семінари, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6 Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю знань

1. Яка теорія виникнення держави домінує у вітчизняній юридичній літературі?
2. Що таке «суверенітет держави»?
3. З яких елементів складається форма держави?
4. Що, насамперед, відрізняє президентську республіку від парламентської?
5. Чи має конфедерація суверенітет?
6. Що таке «верховенство Закону»?
7. Охарактеризуйте форму держави сучасної України.
8. Розтлумачити поняття народного, національного та державного суверенітету.
9. Що таке трудовий договір?
10. Хто може виступати сторонами трудового договору?
11. Дайте характеристику трудового контракту.
12. Що таке строк випробування і навіщо він потрібен?
13. Які документи надає працівник для прийняття його на роботу?
14. Назвіть види часу відпочинку.

15. Який порядок укладання шлюбу та його припинення встановлений шлюбно-сімейним законодавством?
16. Охарактеризуйте взаємні права та обов'язки батьків і дітей.
17. Що таке цивільна правоздатність? Чим вона відрізняється від цивільної дієздатності?
18. Часткова цивільна дієздатність фізичної особи.
19. Неповна цивільна дієздатність фізичної особи.
20. Повна цивільна дієздатність фізичної особи.
21. Обмеження фізичної особи в дієздатності.
22. Цивільно-правові відносини.
23. Хто може виступати учасником цивільно-правових відносин?
24. Юридична особа. Якими рисами вона характеризується?
25. Що таке спадок?
26. Час відкриття спадку.
27. Хто може виступати спадкоємцем? Хто не може?
28. В яких випадках відбувається спадкування за законом?
29. Які права мають споживачі згідно Закону України «Про захист прав споживачів»?
30. Охарактеризуйте право споживачів на належну якість продукції і обслуговування.
31. Охарактеризуйте право споживачів на безпеку продукції.
32. Розкрити поняття злочину та його ознаки.
33. Дати перелік видів кримінальних покарань.
34. Розкрити поняття «необхідна оборона» та «крайня необхідність».

Перелік питань для підсумкового контролю знань

1. Теорії походження держави.
2. Поняття держави та її ознаки.
3. Характеристика внутрішніх і зовнішніх напрямків діяльності (функцій) держави.
4. Поняття та види форми правління, форми державного устрою, форми державно-правового режиму (класифікація держав за їхньою формою).
5. Поняття та функції права.
6. Загальна характеристика основних галузей права України.
7. Структура права.
8. Структура норми права.

9. Характеристика джерел права як зовнішньої форми його виразу.
10. Поняття конституційного права. Джерела конституційного права.
11. Конституційно – правовий статус людини і громадянина в Україні.
12. Конституційно – правові основи організації і здійснення державної влади в Україні (Верховна Рада України, Президент України, виконавча влада в Україні.)
13. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.
14. Поняття, принципи, функції і система цивільного права України. Загальна характеристика цивільного законодавства.
15. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин.
16. Громадяни як суб'єкти цивільно правових відносин. Правоздатність та дієздатність громадян.
17. Визнання громадянина безвісно відсутнім.
18. Поняття юридичної особи.
19. Поняття спадкового права. Основні поняття спадкового права: спадщина, спадкоємець, спадкодавець.
20. Особи, що не мають права спадкування.
21. Спадкування за законом, черги спадкоємців за законом.
22. Спадкування за заповітом, заповіт, вимоги до складання заповіту, принцип свободи заповіту, заповіт подружжя, секретний заповіт.
23. Порядок прийняття спадщини, місце прийняття спадщини, час прийняття спадщини
24. Трудовий договір: поняття, сторони і зміст.
25. Умови трудового договору.
26. Випробувальний термін.
27. Порядок прийняття на роботу.
28. Контракт – особлива форма трудового договору.
29. Документи, необхідні для укладання трудового договору.
30. Види робочого часу.
31. Види часу відпочинку.
32. Види відпусток.
33. Підстави розірвання трудового договору.
34. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника.

35. Розірвання трудового договору за ініціативою власника.
36. Розірвання трудового договору за ініціативою третьої особи, що не є стороною трудового договору.
37. Трудова дисципліна.
38. Дисциплінарна відповідальність працівників.
39. Обмежена та повна матеріальна відповідальність працівників.
40. Підстави застосування матеріальної відповідальності. Ознаки шкоди, заподіяної підприємству.
41. Поняття шлюбу. Умови укладання шлюбу.
42. Перепони для укладання шлюбу.
43. Порядок укладання та припинення шлюбу.
44. Розірвання шлюбу. Шлюбний договір.
45. Немайнові та майнові правовідносини подружжя.
46. Немайнові та майнові правовідносини батьків і дитини.
47. Опіка та піклування. Усиновлення. Умови усиновлення. Тайна усиновлення.
48. Поняття і предмет кримінального права. Загальна характеристика нового Кримінального кодексу України.
49. Поняття злочину та його ознаки.
50. Види та склад злочину.
51. Кримінальна відповідальність.
52. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння.
53. Поняття покарання та його мета. Система і види кримінальних покарань.
54. Необхідна оборона та крайня необхідність.
55. Дати аналіз законодавства України про захист прав споживачів.
56. Право споживачів на належну якість продукції і обслуговування.
57. Право споживачів на безпеку продукції.
58. Права споживача у разі придбання ним товару неналежної якості
59. Право на належну якість продукції та обслуговування.
60. Право на безпеку продукції.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни

Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.258.01-00.2018 та Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.270.01-00.2020.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в університеті здійснюється за сциною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача вищої освіти відповідалас відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних та загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках).

Підсумкова оцінка з освітнього компоненту «Правознавство», підсумковою формою контролю за яким встановлено екзамен, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання під час семестру (оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються).

Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітнього компоненту складає 60 відсотків від максимально можливої кількості балів. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до підсумкового оцінювання, якщо під час семестру він: не досяг мінімального порогового рівня оцінки тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю; якщо під час семестру він набрав кількість балів, недостатню для отримання позитивної оцінки навіть у випадку досягнення ним на підсумковому контролі максимально можливого результату.

Оцінювання результатів навчання під час семестру вклучає оцінювання знань здобувача під час практичних занять, індивідуальної роботи, самостійної роботи і неформальної освіти. Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань практичної роботи; повнота і правильність відповіді під час усного опитування та інших передбачених форм контролю. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання самостійної роботи та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, методичні рекомендації для практичних робіт та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової

роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2908>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація.

Студентам можуть нараховуватись додаткові заохочувальні бали за виконання робіт, непередбачених робочою навчальною програмою
Робота у студентському гуртку з Правознавства – 10 балів

Рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни					
Форма контролю	Контроль протягом семестру			Максимальна/мінімальна кількість балів	
Аудиторна робота в т.ч.: опрацювання лекційного матеріалу (опитування, диспут, бесіда тощо), робота на семінарських заняттях (доповідь, опитування, термінологічний диктант тощо)	8			1/0.5	
Самостійна робота (ведення конспекту, термінологічного словнику, виконання завдань для самоконтролю)	8			1/0.5	
Робота в Moodle	8			1/0.5	
Підготовка власного творчого завдання, доповідь, презентація тощо	3			5/4	
Участь у відкритих лекціях та диспутах, конференціях, робота у науковому гуртку	1			5/4	
Разом по дисципліні				60/36	
Інші індивідуальні завдання: участь у неформальних заходах освіти	2			10/5	
Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти					
Форма контролю				max	min
Поточний контроль				60	36
Екзамен	x	x	x	40	24
Разом по курсу дисципліни	x	x	x	100	60

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ - ЕКЗАМЕН

Загальна шкала оцінювання ECTS за результатами курсу		
Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	3 (задовільно)
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

Здобувачі вищої освіти, що хворіли і мають відповідні довідки медичних установ або були відсутні з інших поважних причин і не могли брати участь у контрольних заходах, проходять контроль під час спеціально встановлених додаткових занять за узгодженням з викладачами за графіком, що узгоджує деканат факультету.

За будь-якої форми здобуття освіти оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є ідентичним.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Навчальний корпус № 2, вул. Крилова, 17а

Спеціальне технічне обладнання:

Мультимедійне обладнання:

Екран проєкційний переносний

Мультимедійне забезпечення проєктором

Ноутбук NB ASUS 3500L-1шт.

Прикладне програмне забезпечення:

Корпоративне ліцензування «Volume Licensing», Parent program: OPEN 93947897ZZE1608, Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:

MS Excel; MS Word; Google Chrome; Mozilla Firefox

Модульно-тестова програма.

Доступ до мережі Internet.

Онлайн-сервіс відеозв'язку (на власних серверах) на базі Jitsi Meet.

Інформаційне забезпечення:

Навчальні фільми.

Презентації у режимі PowerPoint.

Устаткування:

Дошка – 1 шт.

Стіл викладача – 1 шт.

Стул викладача – 1 шт.

Стіл учнівський – 24 шт.

Стул учнівський – 48 шт.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

10.1 Методичне забезпечення

1. ПРАВОЗНАВСТВО: методичні рекомендації до виконання практичних завдань і самостійної роботи для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» початкового рівня (короткий цикл) спеціальності 208 «Агроінженерія» денної форми навчання, 2021р.

10.2 Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16 січня 2003 р. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. — Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

10.3 Рекомендована література (базова)

1. Капиленко О.П. Правознавство : навч. посібн. Київ, 2017. стр.320
2. Кириченко В.М. Правознавство : навч. посібн. Київ, 2017. стр.240
3. Мирошніченко В.О. Основи правознавства : навч. посібн. Київ : ЦУЛ, 2019. стр.249

4. Несінова С.В. Господарське право України : навч. посібн. Київ : Юрінком-інтер, 2014. стр.204

5. Петков С.В. Правознавство : підруч. Київ: ТОВ «Роял принт», 2020. стр.360

6. Щербина В. С. Господарське право : підруч. Київ: Юрінком-інтер, 2016. стр. 640

10.4. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України / Верховна рада України; Управління комп'ютеризованих систем. Київ : Верховна Рада України : сайт. URL : <http://rada.gov.ua>

Доступ до матеріалів навчання:
<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2908>

Робоча програма
складена викладачем

(підпис)

Людмила ПРОГОНІУК